

Pròleg del Llibre sobre el PRBB (Albert Brullet) 2006

Del Parc de Recerca Biomèdica de Barcelona (PRBB) en varem començar a parlar i a fer-ne documents a finals dels 80. Eren temps en els que els nord-americans ja cobraven rèdits dels seus parcs científics, tot concentrant infraestructures acadèmiques i empreses en un mateix entorn. Eren temps en els que ací, al nostre país, no era fàcil parlar sobre la necessitat de grans infraestructures de recerca, atès que hi havia altres prioritats. Però alguns ja van tenir la visió i, molt en particular, l'ex-alcalde i ara ministre Joan Clos -en aquells temps regidor de Sanitat-. Ell fou qui va assumir la pertinència de construir un parc científic biomèdic al costat mateix de l'Hospital del Mar, la qual cosa avui ja és una realitat.

Fent-ne memòries hi varem estar uns quants anys més, fins que la ciutat de Barcelona es va començar a transformar per acollir els jocs olímpics. En efecte, un cop enllestits diversos informes tècnics i d'oportunitat, l'any 1991 la Comissió d'Urbanisme de Barcelona va tipificar com "parc biomèdic" la parcel·la del costat de l'Hospital del Mar. En aquell expedient, de fa 15 anys, ja hi va intervenir en Manel Brullet redactant un projecte d'edifici amb caràcter modular, ben diferent de l'únic volum que després n'ha resultat. Volíem córrer, però varem haver de tornar a esperar fins mitjans de 1999, moment en el que es reinicien els acords entre administracions i que suposen l'impuls definitiu del PRBB. En conseqüència, cap a mitjans de l'any 2000 i, de forma concurrent amb el desplegament dels estudis de biologia humana a la Universitat Pompeu Fabra, l'Ajuntament de Barcelona i el Consorci de la Zona Franca constituïren una comunitat de béns per tal de promoure i finançar el projecte immobiliari.

A l'abril de l'any 2000, i encarregat ja el projecte d'obra, varem recórrer diversos edificis científics de Califòrnia, visitarem centres de la Universitat de Califòrnia a San Diego i més concretament el Salk Institute, la celebrada obra de Louis Khan a La Jolla, davant mateix de la costa atlàntica. Allà fou quan en Manel Brullet ens va explicar els primers esbossos d'un edifici que emfatitzava la seva forma el·líptica truncada. Fins avui han passat cinc anys complets d'obres, cinc anys més de tribulacions diverses. Durant la tardor del 2006, mentre s'acabava l'adequació interior d'algunes plantes, l'edifici del PRBB ja començava a ser habitat. Tant és així que, en començar l'any 2007, es preveu que s'ocupin la majoria dels aproximadament 35.000 m² de l'edifici que s'han destinat específicament per a ús científic. En el PRBB hi participen sis institucions públiques de recerca, s'hi apleguen més de 80 grups de recerca. Estic parlant d'unes mil persones, comptant entre científics, estudiants de doctorat, tècnics i personal d'administració i serveis. Unes persones que tindrem el privilegi de gaudir directament d'aquesta atractiva infraestructura, on hi anirem a treballar tenint sempre presents la seva particular arquitectura.

Els neurocientífics nord-americans celebren un congrés anual, on hi conviden a un pensador o professional d'altres àmbits per tal que confronti la seva perspectiva amb la dels científics. Aquest octubre del 2006 l'estrella fou en Frank Gehry. L'arquitecte els va descriure el procés creatiu que hi ha al darrera dels seus edificis, i la conferència fou seguida d'un intens diàleg amb en Fred Gage, reputat neurocientífic del Salk Institute. Gage li comentava que seria interessant investigar de quina manera els "ambients construïts" afecten la funció del cervell. Però quan li va preguntar a en Gehry si li interessaria de saber les conclusions, aquest va respondre: "No, no, seria un coneixement que podria imposar regles indesitjables als arquitectes".

El fet és que l'arquitectura necessària per a una bona activitat científica és quelcom que ja forma part dels comentaris en revistes científiques de gran influència. És quelcom que ja es té en compte en el disseny de les recents i més emblemàtiques infraestructures científiques de tot el món. En síntesi, més enllà dels aspectes tecnològics, el gran objectiu d'aquesta arquitectura és proveir espais de relació i de comunicació. En recerca hi ha moments crucials resultat de trobades casuals entre científics fora dels seus laboratoris. El disseny doncs importa, la distribució dels laboratoris ha de facilitar la interacció, tant la del propi grup com entre els diferents grups de recerca. Avui, els espais i infraestructures científiques, combinen amb èxit la rigorosa sofisticació tècnica amb el confort, la delícia visual, la inspiració, i tot el que afavoreixi les interaccions constructives. En aquest sentit, l'edifici del PRBB ofereix moltes oportunitats per a la interrelació, des dels vestíbuls i el restaurant interior, fins el gran pati de la planta accés i les múltiples terrasses.

Però de la mateixa manera que els científics gaudeixen de la seva llibertat de creació, en Frank Gehry rebutja restriccions en la seva arquitectura creativa. La concepció d'un edifici, per part dels arquitectes, i la seva finalitat concreta són coses que no aconsegueixen intimar mai completament, es manté un diàleg permanent però també es van marcant determinades distàncies. L'harmonia entre espais i usos és quelcom que exigeix flexibilitzacions i renovacions permanents dels espais, mai res no és definitiu. En aquest sentit l'edifici del PRBB neix amb diversos graus de funcionalitat, en alguns casos servitud de la seva forma el·líptica. L'edifici del PRBB s'estrena impactant per la seva bellesa i excepcionalitat, al davant del mar. L'edifici del PRBB és un atractiu estètic que dignifica l'activitat científica. Els equips d'en Manel Brullet i d'en Albert de Pineda potser encara no saben que han creat a Barcelona un referent de respecte i admiració per a la ciència.

Jordi Camí
Director general
Parc de Recerca Biomèdica de Barcelona

XX
INFORMACIÓ PER ALS CRÈDITS FINALS

Promoció de l'edifici i del projecte científic

26 de maig de 1999: firma de la Declaració d'Intencions entre l'Ajuntament de Barcelona, la Universitat Pompeu Fabra -UPF- i l'IMAS per a la promoció del PRBB.

11 abril de 2000: Firma del conveni per crear el Parc de Recerca Biomèdica (PRB) entre l'Ajuntament de Barcelona, la Generalitat de Catalunya (Universitats i Recerca, i Sanitat), la Universitat Pompeu Fabra i l'Institut Municipal d'Assistència Sanitària (IMIM)

11 de juliol de 2000: Conveni entre l'Ajuntament de Barcelona i el Consorci de la Zona Franca per a la constitució de la Comunitat de Béns "Parc Biomèdic" que impulsarà i finançarà la construcció de l'edifici.

1ª Etapa de la Comunitat de Béns (any 2000): Consorci de la Zona Franca, CZF (51%) i Ajuntament de Barcelona, AB (49%). Gerent: Raimon Belenes

2ª Etapa de la Comunitat de Béns (abril del 2001): Agrupació Mútua (AM) entre a formar part de la Comunitat de Béns del PRBB, la participació es reordena de la forma següent: 50% AM, 25% CZF i 25% AB. Gerent: Raimon Belenes

Creació de la Fundació PRBB (juliol 2002), entitat conjunta dels centres per impulsar el projecte científic. Director: Jordi Camí

3ª Etapa de la Comunitat de Béns (octubre del 2003): Agrupació Mútua ven el 50% de la seva participació a la Comunitat de Béns del PRBB, la qual és adquirida, per encàrrec del DURSI de la Generalitat, en un 30% pel Centre de Regulació Genòmica (CRG) i el 20% romanent per part de la UPF. Abril del 2004, nomenament de nou Gerent: Sr. Ricard Boix

4ª Etapa de la Comunitat de Béns (2005-2006) i creació del Consorci Parc de Recerca Biomèdica de Barcelona (Consorci PRBB) entre la Generalitat (Universitats, Salut i Economia), l'Ajuntament de Barcelona y la Universitat Pompeu Fabra. Nomenament de Jordi Camí, Director General i Josep Llopart, Administrador General, també amb les mateixes funcions a la Comunitat de Béns. El Consorci PRBB adquireix les participacions del CZF y del CRG.

Centres i institucions que actualment formen part del PRBB

Institut Municipal d'Investigació Mèdica (IMIM)

Departament de Ciències Experimentals i de la Salut de la Universitat Pompeu Fabra (DCEXS UPF)

Centre de Regulació Genòmica (CRG)

Centre de Medicina Regenerativa de Barcelona (CMRB)

Fundació Institut d'Alta Tecnologia-PRBB

Centre de Recerca en Salut Ambiental (CREAL)